

Työeläkelaitosten tilinpäätöstiedot 2007

Miten työeläkevarat on
sijoitettu – luokkiin?

Reijo Vanne

2

TyöEL-ajan ensimmäinen
sijoitusvuosi
kohtuullinen

Seija Lehtonen

4

Työeläkelaitosten
avainlukuja

Barbara D'Ambrogio-Ola

5

Työeläkevakuutusyhtiöi-
den tilinpäätöslukuja

Mika Tapanainen

6

Yhdeksän
termiä

8

Miten työeläkevarat on sijoitettu – luokkiin?

Monien työeläkevakuuttajien vuosikertomuksiin sisältyy luettelo kaikista yksittäisistä sijoituksista. Ne muodostavat yhdessä tyhjentyvän esityksen työeläkevarojen kohdentumisesta.

Vuoden 2007 alussa tuli voimaan suuria muutoksia lakeihin, joilla säädetään yksityisalojen työeläkevakuuttajien vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta. Uudessa laissa edellytetään, että vakuuttajat luokittelevat jokaisen sijoituksensa johonkin samassa laissa määritellyistä viidestä pääsijoitusryhmästä ja niiden yhteensä 20 alaryhmästä.

Sijoitusryhmät poikkeavat toisistaan odotetun tuoton ja tuoton hajonnan suhteen. Lisäksi pääsijoitusryhmien välillä on määritelty tuottojen väliset korrelaatiot.

Sijoituskohteiden riskiluokitukset

Lakiesityksen perusteluissa ja laissa edellytetään, että sijoitukset luokitellaan sen riskiä

parhaiten vastaavaan ryhmään, vaikka sijoituskohteen oikeudellinen muoto poikkeaisi tästä. Eläkevakuuttajan hallituksen on päätettävä luokittelun perusteet ja liitettävä ne sijoitussuunnitelmaan.

Kun sijoituskohteiden luokittelu on tehty, vakavaraisuusraja eli vakavaraisuusvaatimus prosentteina eläkevastuusta määritetään laissa sanotulla laskukaavalla. Kaavaan sijoitetaan sijoitusryhmien osuudet luokitusten mukaan sekä laissa sanotut sijoitusryhmäkohtaiset tuottojen odotusarvot, hajonta- ja korrelaatioluvut sekä muut parametriarvot.

Tässä ei ole mahdollista yksityiskohtaiseen sijoitusryhmien määrittelyyn eikä lain määritelmien tuotto-odotusten, hajontojen ja korrelaatioiden arvojen listaamiseen. Viisi pääsijoitusryhmää ovat

1. rahamarkkinavälineet eli sellaiset euromääräiset velkasitoumukset, jotka eräännyvät vuoden kuluessa liikkeelle laskemisesta (neljä alaryhmää, joista kolmessa ehtona on se, että liikkeellelaskija on OECD-/ETA-alueelta)
2. euromääräiset joukkovelkakirjat ja velkasitoumukset, jotka eivät eräänny vuoden kuluessa (viisi alaryhmää, joista neljässä ehtona on se, että liikkeellelaskija on OECD-/ETA-alueelta)
3. kiinteistöt (neljä alaryhmää, joista kolmessa ehtona on se, että kiinteistö sijaitsee OECD-/ETA-alueella)
4. osakkeet (kolme alaryhmää, joista kahdessa ehtona on yhteisön kotipaikan sijainti tai julkinen kaupankäynti OECD-/ETA-alueella)
5. erinäiset sijoitukset (neljä alaryhmää, muun muassa edellä kahta ensimmäistä luokkaa vastaavat korkosijoitukset, kun ne eivät ole euromääräisiä)

Sijoituskohteiden vakavaraisuusluokittelua sääntelevät lain lisäksi Vakuutusvalvontaviraston (VVV) määräykset ja ohjeet. Eläkevakuuttajat antavat tiedot varojen jakautumisesta VVV:lle. Varojen jakautumisesta vakavaraisuusluokkiin ei toistaiseksi ole ollut saatavilla julkista tietoa, mihin on tulossa muutos, sillä VVV julkaisee tilaston vuoden 2007 lopun jakaumasta alkusyksystä 2008.

Muita luokituksia

Yksityisaloilla vakavaraisuusrajan laskennassa käytettävä luokitus lienee toiminnan kannalta tärkein luokittelu, mutta se ei ole suinkaan ainoa. Tärkeiden takia ulkomaiset ja ehkä kotimaisetkin sijoituskonsultit ja vastaavat tosin usein hahmottavat tilanteen niin, että kaikissa Suomesta tarjottavissa työeläkevaratilastoissa käytetään vakavaraisuus- ja katelain luokitusta.

Yksi luokitus perustuu Vakuutusvalvontaviraston määräykseen, joka koskee yksityisalojen vakuuttajien tilinpäätöksen liitetietojen tunnuslukuosassa esitettävää sijoitusten jakaumaa. Esimerkiksi tämän tilinpäätösten yhteenvetojulkaisun taulukoiden kohta ”sijoitusjakauma” perustuu näihin liitetietoihin. Tässä luokituksessa sijoituksen valuutalla tai alueellisella kohdentumisella ei ole merkitystä.

Työeläkevakuuttajat TELAn verkkosivuilla neljännesvuosittain julkaistavat yksityis- ja julkisalojen työeläkevarojen kohdentumistilastot vakuuttajaryhmittäin noudattavat sijoituslajiluokittelussa pääpiirteissään tilinpäätöksen liitetietojen luokitusta.

TELAn neljännesvuositilaston eli sijoituskantatilaston perusaineisto kerätään tarkemalla luokituksella, joka on aikoinaan suunniteltu Suomen Pankin, Tilastokeskuksen, VVV:n, Finanssialan Keskusliiton (silloisen Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton) ja TELAn edustajien muodostamassa työryhmässä. Suomen Pankki toimii tässäkin asiassa osana Euroopan Keskuspankkia (EKP) ja siellä standardoitujen tietotarpeiden kansallisena toteuttajana.

Tilinpäätösten liitetiedoissa ei ole sijoitusten alueuokituksia, mutta TELAn tilastossa on jako Suomeen, muihin eurovaluutta-alueen maihin ja eurovaluutta-alueen ulkopuolisiin maihin kohdistuviin sijoituksiin. Aluejako on siis varsin karkea, mutta se palvelee muun muassa EKP:n tarpeita riittävästi.

Viimeksi TELAn julkaisemiin tilastoihin on lisätty joukkovelkakirjojen ”ristiintaulukointi” liikkeellelaskijan (julkisyhteisö, rahoituslaitos, yritys) ja alueen mukaan. Osakesijoitukset-luokasta, joka tilinpäätösten liitetiedoissa ja TELAn tilastossa sisältää käytännössä kaiken muun kuin korkosijoitukset ja kiinteistöt, on lisätty jakautuminen tarkemman sijoitusluokan (osake, osakerahasto, hedge-rahasto jne.) ja josain määrin myös alueen mukaan.

TELAn verkkosivuilla julkaistaan puolivuositilastoina myös vakuuttajakohtaiset tuotto-riskitaulut. Toistaiseksi taulukoita on julkaistu vain kahdeksan suurimman yksityis- ja julkisalojen työeläkevakuuttajan sijoituksista. Tuotto-riskitaulukoissa luokitus on yksityiskohtaisempi kuin neljännesvuosittain tehtävissä kohdentumistilastoissa ja samalla on pyritty siihen, että luokat olisivat sisäisesti mahdollisimman homogeenisia tuotto- ja riskitason suhteen.

Työeläkevakuuttajat käyttävät lisäksi sisäisesti erilaisia luokituksia raporteissaan. Kansainvälisillä järjestöillä (OECD, ISSA) on omat luokituksensa, joiden tulee sopia kaikkien jäsenmaiden järjestelmiin. Ulkomaisilla sijoittajilla, kuten eläkerahastoilla, on omat käytäntönsä, jotka eivät välttämättä ole ainakaan keskenään standardoitu.

Jos kuitenkin halutaan verrata suomalaisia työeläkesijoittajia vastaaviin ulkomaisiin toimi-

joihin, luokkien sisällöstä pitää ottaa selvää.

Luokituksen ongelmia

Useiden yleisesti käytettävien luokitusten olemassaolo on jo sinänsä ongelma. Luokitukset ovat luonnollisesti syntyneet erilaisista ja ajan myötä muuttuneista tiedontarpeista.

Esimerkki: Sijoitussalkun tuotto-odotuksen ja kokonaisriskin arviointi vakavaraisuusvaatimuksen tai vielä tarkemmalla laskentatavalla on sijoitusten luokitusten tärkein peruste.

Sijoituskohteita voidaan niputtaa tästä lähtökohdasta, jolloin esimerkiksi suojaavat johdannaiset kannattaa yhdistää siihen kohteeseen, jonka tuottoa niillä suojataan. Jos kuitenkin halutaan syystä tai toisesta tietää johdannaisten käytön laajuus, tarvitaan uusi luokitus.

Sijoituskohteet ja varsinkin niiden painoarvot muuttuvat. Vielä kaksikymmentä vuotta sitten takaisin- eli vakuutusmaksulainat olivat tärkeä sijoituslaji ja yhteiskuntavastuullista toimintaa, koska sen tulkittiin työllistävän. Nyt takaisinlainaus ei enää erotu kuviomuodossa esitettävästä sijoituslajijakaumasta.

Hedge-rahastot täyttävät nyt julkisen keskustelun työeläkesijoituksista 95-prosenttisesti, vaikka niiden osuus sijoituksista on viisi prosenttia. Sijoitustoiminnan ”pitkien linjojen” kuvaus vaatii erilaista luokitusta kuin päivänkohtaisten keskusteluteemojen käsittely.

Vielä jokin aika sitten keskustelua käytiin sijoituksista Suomeen. Sijoituskohteet voidaan jakaa alueittain muun muassa liikkeellelaskijan kotimaan mukaan. Osake- tai korkorahastojen tapauksessa tämä aluejako on näennäinen. Suomalainen rahasto voi sijoittaa kaikki varansa ulkomaille. Suomessa TELAn tilastoissa aluejako pyritäänkin tekemään sen mukaan, mihin alueeseen sijoitukset kohdistuvat eli osakerahasto luokitetaan sen mukaan, missä niiden yritysten kotipaikka on, joiden osakkeisiin rahasto on sijoittanut. Avoimilla kansainvälisillä markkinoilla yrityksen kotipaikalla ei kuitenkaan välttämättä ole yhteyttä siihen, miten sen liiketoiminta, vaikutus ja riskit jakautuvat alueellisesti.

Ulkomaisten sijoittajien luokituksissa esiintyy tavallisesti luokka ”vaihtoehdotiset sijoitukset”. Väljästi määritellen vaihtoehdotisiin sijoituksiin luetaan kaikki muut kuin korkosi-

joiitukset ja pörssinoteeratut osakkeet tai kaikki sijoitukset, joiden riski poikkeaa sekä korkeasta osakesijoitusten riskistä. Näin ollen muun muassa epälikvidit sijoitukset ovat vaihtoehtoisia. Vaihtoehtoisia sijoituksia ovat esimerkiksi kiinteistöt, pääomasijoitukset ja noteeraamattomat osakkeet, hedge-rahastot, raaka-aineet ja infrastruktuurisijoitukset.

Suomalaisesta näkökulmasta vaikeinta lie-nee käsittää, että kiinteistöt kuuluvat vaihtoehtoisiin sijoituksiin, sillä ainakin suomalaiselle eläkesijoittajalle ne ovat olleet perinteinen osa sijoitusportfoliota. Suorat kiinteistösijoitukset ovat epälikvidejä, mutta miten mahtaa kansainvälisissä luokituksissa lopulta käydä erilaisten epäsuorien kiinteistösijoitusten, jotka ovat enemmän tai vähemmän likvidejä ja riski muutenkin muistuttaa osakeriskiä?

Kiinteistöjen ja niihin myönnettyjen lainojen käsittely on esimerkki ongelmasta, joka aiheutuu kahden ominaisuuden yhdistämisestä luokituksessa.

Ainakin tilinpäätösten liitetiedoissa ja TELAn sijoituskantatilastossa ”omille” asunto- ja kiinteistöyhtiöille annetut lainat luetaan kiinteistösijoituksiin, mutta kansainvälisessä rahoitustilinpitostandardissa näin ei tehdä. Lainoja ei siinä standardissa luokitella käyttötarkoituksen mukaan.

Kaikissa edellä mainituissa yhteyksissä sijoitusten arvot ilmaistaan käypinä eli markkina-arvoina. Yksityisaloilla tuloslaskelma ja tase tehdään kuitenkin STM:n asetuksen mukaan kirjanpitoarvoin. Markkina-arvoiset aikasarjat ovat olemassa noin kymmenen viime vuoden ajalta, mutta aikaisemmilta vuosilta on käytettävissä vain kirjanpitoarvoisia varojen määriä.

Reijo Vanne

Kirjoittaja on Työeläkevakuuttajat
TELAn kehityspäällikkö.

TyEL-ajan ensimmäinen sijoitusvuosi kohtuullinen

Kaikin puolin haasteellisen sijoitusvuoden 2007 alkupuoli suosi osakesijoituksia, loppuvuotta leimasi lähinnä epävarmuus, erityisesti osakesijoituksissa. Mutta nimenomaan alkuvuoden voidaan kaiketi katsoa pelastaneen työeläkeyhtiöiden sijoitustuotot positiiviselle puolelle. Tähän vaikutti myös vuoden 2007 alusta voimaan tullut sijoitusuudistus.

Sijoitusuudistus mahdollisti osakesijoitusten määrän nostamisen ja sitä kautta hyvät sijoitustuotot. Erityyppisten osakkeiden osuus työeläkevaroista vuoden 2007 lopussa oli 46 prosenttia ja yksityisaloilla 40 prosenttia. Noteerattujen osakkeiden osuus oli kaikista varoista 38 prosenttia ja yksityisalojen varoista 31 prosenttia.

Eläkelaitosten eläkevarat ja vakavaraisuus

Vuoden 2007 alkaessa eläkevaroja oli 114,5 miljardia euroa ja vuoden päättyessä 122 miljardia euroa. Sijoituskanta siis kasvoi kohtuullisesti vuoden lopulla tapahtuneesta sijoitusten arvonn alenemisista huolimatta. Vakavaraisuus on pysynyt hyvänä huolimatta siitä, että sijoitusvuosi oli hieman edellistä vuotta huonompi. Toimintapääomaa eli sijoitusriskejä varten varattua puskuria oli vuoden lopussa keskimäärin kaksi kertaa vakavaraisuusvaatimuksen verran. Kassojen vakavaraisuusaste on edelleen eläkeyhteisöryhmien korkein.

Hyvän työllisyys- ja ansiokehityksen myötä palkkasumma (TyEL) kasvoi 6,7 prosenttia ja työeläkeyhtiöiden maksutulo noin neljä prosenttia. Alhainen työttömyysaste ja erityisesti ikääntyneiden hyvä työllisyys ovat vaikuttaneet myös eläkkeelle siirtymisiän nousemiseen.

Osakemarkkinoiden pitkäaikainen nousu taittui ja lasku alkoi. Maailmanlaajuiset rahoitusjärjestelmän vaikeudet heijastuivat myös suomalaisiin eläkesijoittajiin. Vuoden 2007 tuotot jäivät muutamaa edellisvuotta pienemmiksi. Kymmenen viime vuoden aikana sijoitusten vuotuinen reaalityttö oli keskimäärin 5,3 prosenttia. Vuosina 2003–2007 reaalityttö oli noin seitsemän prosenttia, mutta viime vuonna tuottoa saavutettiin vain 2,6 prosenttia. Työelä-

keyhtiöiden vuosituotto oli 5,4 prosenttia sekä eläkesäätiöiden 4,3 ja -kassojen 5,5 prosenttia. Julkisten alojen eläkevakuuttajien sijoitusten vuosituotto oli 5,0 prosenttia. Viime mainituksissa on mukana myös Suomen Pankin Eläkelaitos sekä Kelan toimihenkilöeläkkeet.

Kiinteistösijoitukset kannattivat

Jälkikäteen on helppo olla viisas ja tietää, miten olisi kannattanut toimia ja rahansa sijoittaa. Parhaiten viime vuonna tuottivat kiinteistösijoitukset, pääomasijoitukset ja niin sanottu hedge fundit eli suojarahastot.

Näissä onnistuminen koitui työeläkeyhtiöistä Veritaksen ja Varman hyväksi, jotka saivat sijoituksille työeläkeyhtiöistä parhaat tuotot, 7,3 (Veritas) ja 6,0 (Varma) prosenttia. Julkisen puolen eläkesijoittajista Keva oli kuuden prosentin sijoitustuotoillaan tasoissa Varman kanssa. Yhteisöryhmittäin tarkasteltuna kiinteistösijoituksia on prosentuaalisesti eniten eläkekassoilla. Eläkekassojen sijoitusomaisuus on painottunut kuitenkin enemmän osakkeisiin ja korkosijoituksiin. Osakkeet ja korkosijoitukset tuottivat vähemmän kuin pitkällä aikavälillä ja tämä näkyi erityisesti paitsi eläkekassojen, myös Valtion eläkerahaston (VER) alhaiseksi jääneissä sijoitustuotoissa; VER kun ei valtiovarainministeriön toimintaohjeiden mukaan saa suoraan sijoittaa kiinteistöihin.

Sijoitussalkut eri työeläkeyhtiöissä poikkeavat toisistaan yhä enemmän ja yhden vuoden tarkastelu voi tuoda suuri eroja saavutetuissa sijoitustuotoissa. Mitä pidempää aikajaksoa tarkastellaan, sitä pienemmiksi erot voivat tietenkin muodostua. Julkisten alojen suurimpia eläkesijoittajia, Kuntien eläkevakuutusta ja Valtion eläkerahastoa eivät sido yksityisen puolen sijoitustoiminta- ja vakavaraisuussäädökset.

Valtiovarainministeriö antaa tosin VER:lle erityisrajoituksia.

Eläkesäätiöt ja -kassojen tiedot on esitetty tässä liitteessä vain summatasolla, eläkelaitoskohtaiset tiedot julkaistaan syksyllä vakuutusvalvontaviraston nettisivuilla.

Sijoitustoimintasäädösten uudistus

Jo vuoden 1997 alusta tehtyjen sijoitustoimintauudistusten myötä työeläkeyhtiöt ovat voineet tavoitella suurempia sijoitustuottoja. Vuoden 2007 alusta voimaan tulleilla muutoksilla parannettiin edelleen eläkelaitoksen riskinkantokykyä. Osa osakemarkkinoiden riskistä siirrettiin samalla yhteisesti kannettavaksi.

Samalla uudistettiin myös kate- ja vakavaraisuussäädöstä.

Sijoitustoimintauudistuksen yhteydessä laskuperustekorko eli TyEL-järjestelmän tuotovaatimus korvattiin uudella käsitteellä. Rahastosiirtovelvoite koostuu kolmesta osasta: rahastokorko, täydennyskerroin ja osaketuottokerroin. Kolmen prosentin rahastokorkoa käytetään rahastoitujen maksun osien ja vastuuvelan määrittämiseen. Täydennyskerroin määräytyy eläkelaitosten vakavaraisuuden perusteella. Osaketuottokerroin määräytyy eläkelaitosten noteerattujen osakesijoitusten painotetun keskimääräisen tuoton perusteella. Osaketuotto-sidonnainen lisävakuutusvastuu määrittellään vuosittain siten että se on suhteessa vastuuvelaan kaikilla laitoksilla yhtä suuri.

Vuoden 2007 kvartaalien osaketuottokertoimet vaihtelivat -24,4 prosentista 30,6 prosenttiin ja koko vuoden arvoksi vahvistui lopulta 1,7 prosenttia.

TyEL:n voimaantulo lisäsi vakuutussiirtoa

Markkinaosuudet muuttuvat, kun yritykset voivat vaihtaa työeläkeyhtiötä neljä kertaa vuodessa. Tämän perusteella lasketaan niin sanottu siirtoliike. TyEL:n maksutulolla mitattuna siirtoliike yli kaksinkertaistui vuonna 2007.

TyEL:n voimaantulo laajensi olemassa olevien yhtiöiden markkinakenttää entisille LEL- ja TaEL-aloille, kun Etera menetti vuoden alussa monopoliasemansa päätkäyntötekijöiden, lähinnä rakennusalan yhtiöiden ja taiteilijoiden vakuuttajana. Samalla myös Etera sai oikeuden myydä uusia TyEL-vakuutuksia eli sen markkina-alue laajeni myös. Se kuitenkin menetti kantansa. Työeläkeyhtiöistä Eläke-Fennia kasvatti suhteellisesti eniten sekä vakuutettujen määrää

että maksutuloa. Myös Ilmarinen ja Varma vastaanottivat paljon uusia vakuutuksia.

TyEL:n voimaantulon myötä myös Kirkon työnantajien vakuutettujen määrä kasvoi, koska kaikki Kirkon työnantajien työntekijät vakuutetaan nyt Kiel:n mukaan. Aiemmin osa heistä oli vakuutettu LEL:n ja TaEL:n mukaan.

Säätiöissä vakuutettujen henkilöiden lukumäärät vähenivät säätiöiden purkujen myötä edellisestä vuodesta vain noin tuhannella vakuutetulla. Vuonna 2007 purettiin Päijät-Hämeen Puhelimen, Effoa-yhtymän konttorihenkilökunnan ja Hyvinkään Kumi Oy:n eläkesäätiöt sekä St1 Eläkesäätiö (Esson eläkesäätiö). Eläkekassoissa suunta oli päinvastainen Keskon eläkekassan jäsenmäärän kasvaessa noin 5 500 työntekijällä

Kuluva vuosi jatkuu haasteellisena

Vuosi 2008 on ollut sijoitusten tuottojen osalta alamäkeä. Työeläkeyhtiöiden sijoitustuotot

ovat kutistuneet osakekurssien laskun painamina miinukselle. Sijoitustuottojen osalta koko kuluva vuodesta voi tulla rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden vuoksi merkittävästi viime vuosia heikompi.

Työeläkelaitosten vakavaraisuudet laskevat, mutta toimintapääomia on kerrytetty juuri näitä huonoja aikoja varten. Samoin riskejä on pienennetty eli osakesalkkuja on yhtiöissä kevennetty tietoisesti. Nopeasti kasvaneiden hedge fund -sijoitusten kasvu on tasaantunut. Kaikkien eläkeyhteisöryhmien sijoitussalkuissa kiinteistöjen osuus on sen sijaan noussut.

Sijoitustuotot vaikuttavat pitkällä aikajännteellä siihen, miten paljon eläkemaksuja on kerättävä eläkkeiden rahoittamiseksi: mitä suuremmat tuotot sitä pienemmät maksut. Pitkällä aikavälillä yhden prosenttiyksikön parannus sijoitustuotoissa, merkitsee arviolta noin 2,5 prosenttiyksikön alennusta työeläkemaksuun.

Syksyn 2007 ennusteiden (ETK) mukaan yksityisen puolen työeläkemaksut nostotarve on

vain noin neljä prosenttiyksikköä vuoteen 2030 mennessä.

Gloobaalissa taloudessa on riskinsä, joita kaikkia ei vielä välttämättä tunnisteta. Aina-kin suurimmat työeläkeyhtiöt raportoivat sijoitustensa neljännesvuosittain, mikä lisää avoimuutta. Suomen sijoitustoiminnan valvonnalla ja sijoitussäännöksillä on tähdätty nimenomaan eläkevarat turvaamaan sijoittamiseen. Riskinkantokykyä on parannettu edelleen. Myös valvontaa uudistetaan, kun ensi vuoden alusta alkaen Vakuutusvalvontavirasto ja Rahoitustarkastus yhdistävät voimansa.

Seija Lehtonen

Kirjoittaja on Eläketurvakeskuksen erityisasiantuntija. Kesäkuussa hän siirtyi vakuutuslaskentapäälliköksi Ilmariseen.

Työeläkelaitosten avainlukuja vuodelta 2007

Tiedot TELasta ja työeläkelaitosten tilinpäätösasiakirjoista 2007

	Yhtiöt	Säätiöt (TyEL)	Kassat (TyEL, YEL)	MEK (MEL)	MELA (MYEL)	VK/ VER (VaEL)	Keva (KuEL)	KKR (KIEL)	Yhteensä
Vakuutetut	1 587 021	77 673	40 057	9 200	86 549	180 000	490 000	18 948	2 489 448
Eläkeläiset	939 587	40 681	29 376	8 633	166 603	316 000	313 099	18 377	1 832 357
Tulot									
Maksutulo M€	9 119,0	772,9	248,0	55,6	139,6	1 541,8	3 571,7	143,4	15 592,0
Sijoitustoiminnan nettotuotto kirjanpito-arvo	3 957,5	341,0	158,9	62,4	2,5	498,7	1 364,0	64,4	6 449,4
Yhteensä	13 076,5	1 113,9	406,9	118,0	142,1	2 040,5	4 935,7	207,8	22 041,4
Kulut									
Eläkemenot// Maksetut eläkkeet	7 899,4	597,4	299,3	110,2	662,0	3 185,0	2 653,7	113,3	15 520,3
Kokonaisliikekulut	336,4	9,4	7,5	7,6	15,3	4,0	56,6	6,9	473,7
Yhteensä	8 235,8	606,8	306,8	117,8	677,3	3 189,0	2 710,3	120,2	15 994,0
Varat ja vastuut									
Vastuuvulka M€	68 610,2	5 272,2	2 443,9	620,7	25,9 (1)	-	-	-	76 972,9
Sijoitusomaisuus M€ käypä arvo	74 203,0	5 545,7	2 901,5	719,3	140,6 (2)	12 050,9	25 873,8	791,8	122 226,6
Sijoitusjakauma %									
Kiinteistöt	11,0	4,8	20,9	30,0	12,6	-	8,0	11,2	9,1
Osakkeet*	46,0	30,1	40,2	47,2	28,4	44,0	53,0	41,5	44,5
Korkosijoitukset	43,0	65,1	38,9	22,8	59,0	56,0	39,0	47,3	46,4
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100	100	100	100	100	100
Sijoitusten nettotuotto käypä arvo %	5,4	4,6	5,5	4,5	2,9	1,8	6,0	3,6	5,3
Toimintapääoma M€	17 663,3	1 286,6	851,5	190,0	-	-	-	-	-
Vakavaraisuusaste	29,9	31,4	40,5	35,1	-	-	-	-	-

*Sisältää muut/vaihtoehtoiset sijoitukset

1) Vain MYEL:n osalta, Melan vastuuvulka 116.5 milj. euroa.

2) Sisältää muutakin kuin MYEL:n.

TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖIDEN TILINPÄÄTÖSLUKUJA VUODELTA 2007

Varma		Ilmarinen		Eläke-Tapiola		Eläke-Fennia		Etera		Eläke-Veritas		Pensions-Alandia		Yhteensä	
2007	muutos %	2007	muutos %	2007	muutos %	2007	muutos %	2007	muutos %	2007	muutos %	2007	muutos %	2007	muutos %

VAKUUTETUT (lkm)

TyEL	447 000	4,9	417 000	7,8	191 678	5,4	162 940	20,3	129 000		46 235	13,2	6 759	10,3	1 400 612
YEL	37 300	-0,3	51 289	2,8	49 425	3,7	31 610	5,6	1 603		13 960	-2,4	1 222	2,2	186 409
Yhteensä	484 300	4,5	468 289	7,2	241 103	5,1	194 550	17,6	130 603		60 195	9,1	7 981	9,0	1 587 021

ELÄKKEENSAAJAT (lkm)

Yhteensä	302 100	1,9	262 971	2,0	114 540	3,5	77 610	2,6	155 975	-0,5	23 074	4,5	3 317	2,9	939 587	1,8
-----------------	----------------	------------	----------------	------------	----------------	------------	---------------	------------	----------------	-------------	---------------	------------	--------------	------------	----------------	------------

TULOT (milj. €)

Vakuutusmaksutulo																
TyEL-maksutulo	3 018,0	5,6	2 581,0	4,4	1 117,5	6,8	857,7	8,8	624,7	-13,8	257,7	8,3	21,1	9,7	8 477,7	4,0
YEL-maksutulo	129,0	3,2	193,9	6,8	156,2	7,5	110,4	9,4	3,5		48,0	1,7	2,8	-5,2	643,8	6,8
Jälleenvakuutus ym.	-0,2	-73,6	-2,3	14,5	0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		-2,5	-8,2
Yhteensä	3 146,8	5,5	2 772,5	4,5	1 273,7	6,9	968,1	8,9	628,2	-13,3	305,7	7,2	23,9	7,8	9 119,0	4,2
Sijoitustoiminnan nettotuotto kirja-arvoin	1 514,6	-7,1	1 402,7	-17,8	351,6	10,6	239,1	-35,0	261,0	-28,1	179,1	87,9	9,4	-27,7	3 957,5	-11,9
Yhteensä	4 661,4	1,1	4 175,2	-4,2	1 625,3	7,7	1 207,2	-4,0	889,2	-18,3	484,8	27,4	33,3	-5,3	13 076,5	-1,2

LUOTTOTAPPIOT (milj. €)

	8,6	-9,7	9,2	18,7	8,5	17,7	4,1	-11,6	6,2	-29,8	2,5	-37,9	0,1	18,5	39,2	-6,9
--	-----	------	-----	------	-----	------	-----	-------	-----	-------	-----	-------	-----	------	------	------

ELÄKEMENO (milj. €)

TyEL	2 886,3	6,3	2 276,6	6,9	756,8	7,8	582,1	7,1	863,2	4,6	169,0	9,2	11,9	8,5	7 545,9	6,6
YEL	178,4	3,8	220,1	5,6	158,4	8,4	92,9	5,8	0,0		33,1	8,9	2,5	10,3	685,4	7,8
Yhteensä	3 064,8	6,2	2 496,7	6,8	915,2	7,9	674,9	6,9	863,2	6,0	202,1	9,1	14,3	8,8	8 231,3	6,7
Vastuunjako	-315,1	-4,4	-98,3	0,1	142,6	19,3	105,9	33,7	-217,7	14,4	45,8	8,6	4,8	12,1	-331,9	-11,0
Yhteensä	2 749,7	7,5	2 398,4	7,1	1 057,7	9,3	780,8	9,9	645,6	3,4	248,0	9,0	19,2	9,6	7 899,4	7,6

KOKONAISLIIKEKULUT (milj. €)

Hankinta	5,3	17,7	14,0	64,0	10,9	16,2	9,7	-5,6	20,1		1,9	5,2	0,1	9,9	62,0	79,3
Hoito	41,0	11,5	33,9	18,7	15,2	22,3	11,6	-33,3	4,8	-76,4	5,6	7,8	0,2	66,2	112,2	-7,0
Hallinto	11,9	-10,9	16,7	-2,4	8,9	6,5	5,5	-12,7	7,7	-33,5	3,0	1,7	0,7	8,3	54,4	-9,8
Lakisääteiset maksut	5,6	-64,2	5,3	-62,1	2,6	-59,5	1,9	-59,2	1,1	-68,2	0,7	-56,8			17,2	-62,4
Yhteensä	63,9	-9,3	69,8	2,5	37,6	2,8	28,8	-25,7	33,7	-4,5	11,1	-2,8	1,0	15,9	245,8	-5,9
Korvaus	17,3	-5,9	19,5	27,2	8,0	15,4	8,1	1,4	10,5	-2,2	2,1	11,6	0,2	-23,3	65,6	6,9
Työkyvyn ylläpito	3,8	18,9	2,8	-33,0	1,1	38,0	0,7	41,8	1,2	20,0	0,3	99,8	0,0		9,8	0,6
Sijoitustoiminta	14,7	19,5	9,8	7,1	4,3	17,8	5,9	-8,4	5,4	93,0	2,5	28,5	0,6	107,8	43,1	18,1
Muut	0,0		1,6	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		2,1	
Yhteensä	99,7	-4,4	103,5	5,0	51,4	5,9	43,4	-19,0	50,7	2,0	15,9	3,7	1,8	29,5	366,4	-1,4

Kokonaisliikekulut % vakuutusmaksutulosta	3,2	-0,3	3,7	0,0	4,0	-0,0	4,5	-1,5	8,1	1,2	5,2	-0,2	7,5	1,3	4,0	-0,2
---	-----	------	-----	-----	-----	------	-----	------	-----	-----	-----	------	-----	-----	-----	------

HK-osalla katetut kulut % hoitokustannustuotosta	74,0	2,0	85,9	10,1	81,1	4,6	84,6	-6,6	96,7		86,8	1,5	89,5	6,2	83,0	0,1
--	------	-----	------	------	------	-----	------	------	------	--	------	-----	------	-----	------	-----

KOKONAISLIIKEKULUJEN JAKAUMA (%)****

Hankinta	5	1,0	14	4,9	21	1,9	22	3,2	40	39,7	12	0,2	8	-1,4	17	7,6
Hoito	41	5,9	33	3,8	30	4,0	27	-5,7	9	-31,3	35	1,3	10	2,2	31	-1,9
Hallinto	12	-0,9	16	-1,2	17	0,1	13	0,9	15	-8,1	19	-0,4	38	-7,4	15	-1,4
Lakisääteiset maksut	6	-9,4	5	-9,0	5	-8,1	4	-4,4	2	-4,8	4	-5,8	0	0,0	5	-7,6
Yhteensä	64	-3,4	67	-1,6	73	-2,2	66	-6,0	66	-4,5	70	-4,7	56	-6,5	67	-3,2
Korvaus	17	-0,3	19	3,3	16	1,3	19	3,7	21	-0,9	13	0,9	10	-6,6	18	1,4
Kuntoutus	4	0,8	3	-1,5	2	0,5	2	0,7	2	0,4	2	0,8	0	0,0	3	0,1
Sijoitustoiminta	15	2,9	10	0,2	8	0,8	14	1,6	11	5,0	15	3,0	35	13,1	12	1,9
Muut	0	0,0	2	-0,4	1	-0,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	-0,1
Yhteensä	100		100		100		100		100		100		100		100	

VASTUUVELKA (milj. €)	25 571,1	7,6	22 661,1	8,3	7 197,7	7,7	5 652,5	7,3	5 692,1	3,5	1 664,6	15,3	171,2	8,1	68 610,2	7,6
------------------------------	-----------------	------------	-----------------	------------	----------------	------------	----------------	------------	----------------	------------	----------------	-------------	--------------	------------	-----------------	------------

Varma		Ilmarinen		Eläke-Tapiola		Eläke-Fennia		Etera		Eläke-Veritas		Pensions-Alandia		Yhteensä	
2007	muutos %	2007	muutos %	2007	muutos %	2007	muutos %	2007	muutos %	2007	muutos %	2007	muutos %	2007	muutos %

SIJOITUSOMAISUUS (käypä arvo, milj. €)

Kiinteistöt	3 255,1	18,9	2 165,3	-4,2	979,7	9,6	698,2	8,3	877,0	25,8	293,5	-5,6	12,2	-0,0	8 281,0	9,6
Osakkeet	14 849,1	19,5	11 200,7	23,7	2 248,2	5,2	2 847,5	16,1	2 462,0	22,9	700,9	8,8	64,2	11,2	34 372,6	19,4
Rahoitusmarkkinavälineet (jvk ml.)	9 292,7	-13,7	9 058,3	-14,1	4 550,0	6,0	2 322,9	-0,4	2 582,0	-13,6	852,9	13,0	110,2	4,1	28 769,0	-9,5
Lainat	1 021,4	9,8	1 239,3	8,8	90,5	11,9	237,7	-2,2	168,0	7,7	16,2	-19,0	7,3	-2,2	2 780,4	7,9
Yhteensä	28 418,3	5,8	23 663,6	2,9	7 868,4	6,3	6 106,3	7,6	6 089,0	4,1	1 863,5	7,7	193,9	5,8	74 203,0	5,0

SIJOITUSJAKAUMA (%)****

Kiinteistöt	11	1,3	9	-0,7	12	0,4	11	0,1	14	2,5	16	-2,2	6	-0,4	11	0,5
Osakkeet	52	6,0	47	8,0	29	-0,3	47	3,4	40	6,2	38	0,4	33	1,6	46	5,6
Rahoitusmarkkinavälineet (jvk ml.)	33	-7,4	38	-7,6	58	-0,1	38	-3,1	42	-8,7	46	2,1	57	-0,9	39	-6,2
Lainat	4	0,1	5	0,3	1	0,1	4	-0,4	3	0,1	1	-0,3	4	-0,3	4	0,1
Yhteensä	100		100		100		100		100		100		100		100	

SIJOITUSTEN TUOTTO KÄYVILLE ARVOILLE (%)

Yhteensä	6,0	-3,4	5,7	-2,8	4,1	-2,7	4,0	-4,2	4,5	-3,2	7,3	-3,5	4,8	-5,0	5,4	-3,3
-----------------	------------	-------------	------------	-------------	------------	-------------	------------	-------------	------------	-------------	------------	-------------	------------	-------------	------------	-------------

TILIKAUDEN TULOS (milj. €)*****

Vakuutusliike	34,0	-32,1	9,0	19,9	-38,2	22,7	3,8	-13,1	37,0		11,0	-0,4	2,1	75,0	58,7
Sijoitustoiminta	434,6	1 124,2	321,6	807,6	-50,1	134,2	-34,8	163,2	8,0		51,7	90,8	0,9	-89,8	731,9
Hoitokustannus	26,6	28,5	14,0	22,9	10,1	11,7	6,6	-1,9	1,5		1,9	2,0	0,1	-50,0	60,8
Yhteensä	495,2	1 120,7	344,6	850,3	-78,2	168,6	-24,4	148,3	46,5		64,5	92,5	3,2	-68,3	851,4

% TyEL-vakuutusmaksutulosta	16,4	39,2	13,4	34,4	-7,0	16,1	-2,8	18,8	7,4		25,0	38,9	15,2	52,5	10,0
% vastuuvelasta	1,9	4,7	1,5	4,1	-1,1	2,5	-0,4	2,8	0,8		3,9	6,4	1,9	6,4	1,2

Sijoitustoiminnan tuotot käyvin arvoin	1 632,1	-29,9	1 325,0	-26,5	303,1	-37,5	237,5	-45,4	265,0	-37,8	129,7	-22,9	8,6	-47,9	3 901,1	-31,1
Vastuuvelan tuottovaatimus	-1 197,5	-0,7	-1 003,4	0,8	-353,3	0,7	-272,4	0,4	-256,0	-1,9	-78,0	0,6	-7,7	0,0	-3 168,3	-0,0
Yhteensä	434,6	-61,3	321,6	-60,2	-50,1	-137,3	-34,8	-121,3	8,0	-95,1	51,7	-43,1	0,9	-89,8	731,9	-70,6

Siirto asiakasyhteyksiin *

% TyEL-palkkasummasta	0,6	0,0	0,6	-0,1	0,4	0,0	0,4	0,2	0,6	-0,1	0,5	0,0	0,7	-0,7	0,6	-0,0
% TyEL-vakuutusmaksusta	3,1	0,3	2,9	-0,4	1,8	0,0	1,8	0,8	2,9	-0,3	2,3	-0,2	6,4	4,3	2,5	-0,1

* Eläke-Veritaksen ja Pensions-Alandian asiakasyhteyssiirtoon sisältyy muista poiketen myös siirtoa vakuutusliikkeestä (VA2).

TOIMINTAPÄÄOMA JA MUU VAKAVARAISUUS (milj. €)

Oma pääoma	79,0	4,7	90,5	5,1	49,2	5,7	30,1	5,7	38,5	10,0	19,5	-11,9	0,7	6,7	307,6	4,5
Tilinpäätössiirtojen kertymä	0,1	-58,6	10,2	-30,9	0,0		0,1	-25,1	0,0		2,5	1,9	0,1	-30,6	13,0	-23,9
Arvostuserot	3 721,3	3,3	2 100,2	-3,6	779,2	-5,0	590,1	-0,3	469,9	0,8	257,3	-16,6	23,0	-3,5	7 940,8	-0,6
Osittamaton lisävakuutusvastuu	3 258,6	8,3	3 937,1	9,7	590,1	-3,4	539,9	-7,4	973,8	-0,0	198,3	96,7	27,5	7,5	9 525,4	7,1
Muut	-26,3	18,7	-69,2	77,5	-12,4	72,6	-4,0	309,6	-11,0	-47,6	-1,0	-42,4	-0,0	-50,0	-123,9	34,5
Toimintapääoma	7 032,7	5,5	6 068,8	4,1	1 406,1	-4,4	1 156,3	-3,8	1 471,2	1,2	476,5	10,3	51,3	2,3	17 662,8	3,3
Toimintapääoma / vakavaraisuuden laskennassa käytetty vastuuvélka %	31,5	-0,6	32,5	-1,2	21,3	-3,0	22,7	-3,0	31,2	-1,1	32,6	0,3	35,7	-2,1	29,9	-1,3
Toimintapääoma / vakavaraisuusraja	1,9	-0,2	2,0	-0,4	1,8	-0,4	1,7	0,0	2,0	-0,8	2,2	-0,2	2,7	-0,4	1,9	-0,3
Tasointuvastuu	938,3	3,1	917,9	0,9	295,0	-11,5	260,1	1,3	656,5	-0,7	123,5	9,1	14,6	11,9	3 205,9	0,3
Ositettu lisävakuutusvastuu	92,0	17,9	74,0	-8,6	19,6	8,9	15,3	105,5	18,5	-19,4	6,0	-1,5	0,3	-19,2	225,8	5,5

HENKILÖSTÖ (lkm)	646	-3,7	525	0,0	383	3,8	247	0,8	368	-6,6	125	0,8	20	5,3	2 314	-1,4
-------------------------	------------	-------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	-------------	------------	------------	-----------	------------	--------------	-------------

*** Eläke-Tapiolan luku on yhtiön ilmoitama laskennallinen työvoiman määrä

**** Muutokset ovat prosenttisyksiköitä

***** Tilikauden tuloksen osiossa muutossarakkeissa vertailuna vuoden 2006 luvut

Vähän katekismusta:

YHDEKSÄN TERMIÄ

ARVOSTUSERO

Omaisuuuden käyvän arvon ja kirjanpitoarvon välinen ero.

ASIAKASHYVITYS

TEL-vakuutusnottajille jaettava hyvitys, joka huomioidaan vakuutusmaksujen alennuksena. Asiakashyvyys jaetaan ositetusta lisävakuutusvastuusta.

HOITOKUSTANNUSOSA

Vakuutusmaksuun sisältyvä osa, joka on tarkoitettu yhtiön liikekulujen kattamiseen.

KATETTAVA VASTUUVELKA

Katettava vastuuelka on tilinpäätöksen vastuuelka, johon on lisätty velat vastuunjakoon ja vakuutusnottajille ja josta on vähennetty yrittäjien eläkevakuutuksen vakuutusmaksuvastuu.

OSAKETUOTTOSIDONNAINEN LISÄVAKUUTUSVASTUU (OLV)

Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu otettiin käyttöön vuoden 2007 alussa, ja se määräytyy sen jälkeen toteutuneiden yksityisalojen työeläkelaitosten keskimääräisten osaketuottojen mukaan siten, että positiiviset tuotot kasvattavat ja negatiiviset supistavat vastuuta. OLV:n muutos lasketaan kertomalla eläkevastuu painokertoimen ja osaketuoton tulolla. OLV saa vaihdella välillä -5 – 10 prosenttia eläkevastuusta. Alitus täydennetään toimintapääomasta ja ylitys siirretään täydentämään vanhuuseläkevastuuta.

TASOITUSVASTUU

Tasointuvastuu on vakuutusliikkeen tuloksista kerätty puskuri, jolla varaudutaan niihin vuosiin, jolloin myönnetään keskimääräistä enemmän uusia eläkkeitä.

TOIMINTAPÄÄOMA

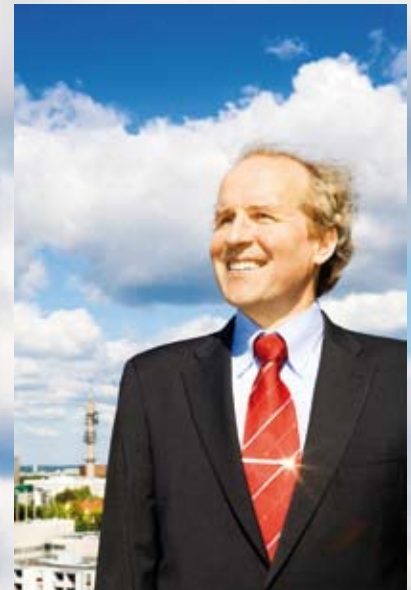
Toimintapääomalla tarkoitetaan yhtiön käypiin arvoihin arvostettujen varojen ja vastuiden erotusta. Toimintapääoma on tarkoitettu sijoitustoiminnan riskien tasaamiseen.

VAKAVARAISUUSRAJA

Vakavaraisuusraja on yhtiön sijoituskannan rakenteen ja vastuuelan määrän perusteella laskettu suure, jota suurempia heilahteluja ei sijoitusten arvoissa pitäisi voida yhden vuoden jaksolla sattua.

VAKUUTUSTEKNINEN VASTUUVELKA

Vakuutustekninen vastuuelka on tilinpäätökseen kirjattu arvio yhtiölle tulevaisuudessa aiheutuvista eläkemenosta siltä osin kuin ne on rahastoitu.

KASVOT LUKUJEN TAKANA

Tilinpäätöslitteen toimituskunnassa kirjoittajina ja taulukkokofaktan tuottajina ovat työeläketurvan asiantuntijoina Eläketurvakeskuksesta olleet vastuunjakopäällikkö Barbara D'Ambrogi-Ola (ylinnä, vas.) ja erityisasiantuntija Seija Lehtonen, Ilmarisesta laskentapäällikkö Mika Tapanainen (vas.) ja Työeläkevakuuttajat TEL:stä kehityspäällikkö Reijo Vanne.

